

ДО ІСТОРІЇ ОГІЄНКІВСЬКОГО РУХУ

* До 125-ти річчя Івана Огієнка (1882-2007 рр.)

Є. І. Сохацька

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ХРОНІКА ЮВІЛЕЙНОГО ОГІЄНКІВСЬКОГО РОКУ

7-го лютого 2007 Президент України Віктор Ющенко видав Указ «Про вшанування пам'яті Івана Огієнка» (№85(2007), у якому визначено основні заходи на відзначення 125-річчя від дня народження видатного українського вченого, церковного та громадського діяча, фундатора, організатора і першого ректора Кам'янець-Подільського державного (з 2008 року — Національного) університету Івана Івановича Огієнка (1882-1972 рр.). Зокрема передбачалося видання вибраних праць І. Огієнка та Біблії в його перекладі; проведення науково-практичних конференції, семінарів і уроків, радіо- і телепередач, присвячених його творчому спадкові та діяльності; карбування і введення в обіг ювілейної монети; випуск в обіг поштової марки і конверта; органам державної влади пропонувалося вивчити питання щодо присвоєння окремим навчальним та науковим закладам і установам імені І.Огієнка, відповідного найменування чи перейменування вулиць і площ населених пунктів України, а також з'ясування можливості увічнення його пам'яті в країнах, де він працював тощо.

Географія ювілейних заходів обширна, вона засвідчила непідробний інтерес наукової громадськості до творчої спадщини Великого Українця.

Київ

Ювілейний марафон розпочався в Інституті педагогіки АПН України (19 лютого) науково-практичною конференцією «**Ідеї І.І.Огієнка про мову в контексті розвитку національної освіти**» (**До 125-річчя від дня народження**). Вступне слово виголосив доктор філософських наук, професор, Президент АПН України Василь Кремень.

З доповідями виступили доктор філологічних наук, професор М.Тимошик («До проблеми повернення наукової спадщини І.Огієнка в Україну: видавничий проєкт «Запізніле вороття»), доктор історичних наук, професор В.Ляхоцький («Огієнкознавство: сучасний стан

і перспективи»), кандидат філологічних наук, доцент Є.Сохацька («Іван Огієнко у боротьбі за самовизначення України — за сторінками газети «Нова Рада»), доктор педагогічних наук, професор М.Вашуленко («Сповідуймо мовні заповіді Івана Огієнка»), Н.Ничкало («Іван Огієнко про рідномовні обов'язки»), доктор педагогічних наук, професор, заступник директора інституту педагогіки АПН України, член-кореспондент АПН України Н.Волошина («І.Огієнко про історію українського друкарства»), доктор педагогічних наук, професор М.Левківський («І.Огієнко і краєзнавчі студії на Волині»), доктор педагогічних наук Н.Дічек («Культурно-освітні смисли заповідей І.Огієнка нащадкам-співвітчизникам»).

Вела конференцію Ольга Сухомлинська, доктор педагогічних наук, професор, академік-секретар відділення теорії та історії педагогіки АПН України.

Відгук про конференцію (автор-журналістка Л.Рапіна) вміщено в рубриці «Хроніка та культурна інформація» в журналі **«Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах»** (2007. — №2(55)). — Березень. — С.157-159. Справедливим у ньому є твердження: *«Ідеї, заради яких жив і які реалізовував великий український патріот, залишаються актуальними і досі. Це стосується і утвердження української державності, і утвердження української мови».*

Знаковою щодо осмислення постаті Івана Огієнка в сучасному гуманітарному просторі та високим рівнем організації підготовки та проведення стала Міжнародна науково-практична конференція **«Творча спадщина Івана Огієнка в контексті сучасного розвитку гуманітарних наук»**. Вона проходила 7-8 червня 2007 року в Національному авіаційному університеті (м. Київ) і була присвячена 125-річчю від дня народження Івана Огієнка. Організаторкою і душею конференції стала Ірина Тюрменко, правнучата племінниця Івана Огієнка, викладач КНАУ, доктор історичних наук, професор.

У роботі конференції брала участь делегація із Вінніпегу, із Колегії Святого Андрея, фундатором і організатором, як і нашого університету, був Іван Огієнко. Це Роман Єренюк, Степан Ярмусь та ін.

З вітальним словом до учасників виступили Віталій Бабак, ректор НАУ, посол Канади в Україні Абайна М.Данн, ректор Кам'янець-Подільського державного університету проф. Олександр Завальнюк, президент Академії педагогічних наук України, академік Василь Кремень, огієнкознавець Микола Тимошик. Теплими були слова Абайни М.Данн: «Той факт, що він [Іван Огієнко] зміг зробити такий значний внесок у збереження та розвиток української мови, історії, культури та ідеалів вільної України, є предметом гордості та втіхи для усіх канадців». Від себе можемо додати, що й українців материкової України.

Хвилюючим був виступ богослова з Вінніпегу Степана Ярмуся. Він мав щастя бути учнем (по вірі) Огієнка, слухати його проповіді, консультиватися з ним. Він продемонстрував присутнім записи голо-

су митрополита Іларіона, одну з його проповідей. Це був надзвичайно зворушливий момент.

На першому пленарному засіданні з доповідями виступили Роман Єреник, колишній ректор Колегії Св. Андрея (Вінніпег) («Послання митрополита Іларіона до Української Православної Церкви в Канаді»), Євгенія Сохацька («В ім'я справедливості. До історії Огієнківського поступу в Україні»), Микола Тимошик («Боротьба за І.Огієнка та його справу в Українській державі на сучасному етапі: генеза та причини спротиву опонентів»), Ірина Матяш («Публічно заявляю: до ваших церковних справ мішатися не буду й не хочу, і дозволяю цього листа мого зробити відомим для широкого загалу». До питання про приїзд Івана Огієнка в Канаду»), Галина Сагач («Іван Огієнко — оратор»).

Працювали на конференції дві секції: «Іван Огієнко та сучасні дослідження в галузі суспільно-політичних наук» і «Іван-Огієнко — мовознавець, культуролог, філософ та педагог».

За матеріалами конференції видано збірник «Творча спадщина Івана Огієнка в контексті сучасного розвитку гуманітарних наук» (143 стор.).

У роботі конференції брали участь науковці з Острога (Національний університет), Києва, Запоріжжя, Кам'янця-Подільського, Полтави, Чернівців, Львова, Кракова, Дрогобича, Вінніпегу, Мінська, Брусилова, батьківщини І.Огієнка, Тернополя. Отож, географія вражає, вона є свідченням міцного входження творчої спадщини Івана Огієнка в сучасну гуманітарну свідомість та невіддільний інтерес до неї.

Слушно зауважив Микола Тимошик: «На жаль, керівники уряду проігнорували такий захід. Слово про Огієнка треба виголошувати в Палаці «Україна», при переповненій залі. І.Огієнко цього вартий своїм подвижництвом в ім'я України!».

Конференція, безперечно, засвідчила небайдужість науковців до проблем розбудови суверенної держави України, до проблем розвитку національної культури, мови, освіти та науки.

Поширення знань про Івана Огієнка серед широкого загалу, і особливо серед молоді (зауважу, що основними слухачами у залі були студенти Національного авіаційного університету), сприятиме формуванню у суспільній свідомості ідей патріотизму, моральності, громадянського обов'язку та гуманізму.

30 листопада 2007р. в актовій залі Будинку вчителя (м. Київ, вул. Володимирська, буд. 57) повинна була відбутися **Міжнародна науково-практична конференція «Митрополит Іларіон (Іван Огієнко) — духовний провідник та будівничий Української Православної Церкви»**, організаторами якої стали Українська православна церква Київського Патріархату, Київська православна богословська академія УПЦ КП, Фондація імені Олега Ольжича, Інститут історії України НАН України, Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України, Академія наук вищої освіти України та Всеукраїнське Товариство Івана Огієнка.

Голови оргкомітету конференції: архієпископ Переяслав-Хмельницький, ректор Київської православної богословської академії Дмитрій та доктор історичних наук, професор, академік АНВОУ, лауреат Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка Володимир Ляхоцький. На жаль, конференція не була проведена. За її матеріалами опубліковано збірник.

Активно включився у святкування ювілею відомий огієнкознавець, доктор філологічних наук, професор **Микола Тимошик**, один з перших лауреатів премії імені Івана Огієнка, голова Фондації імені митрополита Іларіона, яка видає в Україні праці Івана Огієнка.

Розпочалася його ювілейна Огієнкіана листом на адресу О.Завальнюка, ректора Кам'янець-Подільського держуніверситету: «З приємністю надсилаю Вам дві останні новинки з мого видавничого проекту «Запізніле вороття» — праці Іван Огієнка «Українська церква за час Руїни» та «Історія українського друкарства» (остання може дуже знадобитися Вашим студентам, які навчаються на новій для Вашого університету спеціальності «Журналістика»). Будь ласка, передайте ці новинки для Вашого Центру огієнкознавства.

Книги ці особливі тим, що вийшли напередодні 125-річчя від дня народження І.Огієнка. Зі скрипом, відчутним спротивом україножерів усіх мастей, яких побільшало останнім часом, все ж наша справа рухається вперед. Певні заходи вже відбулися в Києві, Брусиліві, в організації яких активну участь взяла Ваша (й наша) Євгенія Іванівна Сохацька. Їй — особлива наша вдячність за неспокій, послідовність і цілеспрямованість у відстоюванні Огієнкової справи не лише у Вашому місті, а й в Україні.

Не знаю, чи Ви бачили мій великий матеріал у «Літературній Україні» «А «Наш бій за державність» триває» (число від 15 лютого цього року) — про спротив владних структур у вирішенні двох питань — вулиця Огієнка в Києві та ім'я його в назві Вашого університету. Там я зібрав у хронологічній послідовності чи не все в цій боротьбі за останні 16 років, багато сюжетів кам'янецьких. Хотілося, аби звернули на нього увагу.

Все ж я вірю, рано чи пізно, але цей «бій» матиме для українства позитивне завершення.

Із давньою симпатією до Вашого університету і до Вас, як його доброго провідника.

Проф. Микола Тимошик».

У фаховому виданні — щомісячному науково-методичному журналі Міністерства освіти і науки України «**Дивослово**» — він став автором публікацій про Івана Огієнка у рубриці «Рік Івана Огієнка на сторінках «Дивослова», а саме: «Життєвий подвиг Івана Огієнка як взірць для наслідування (2007. — №1. — С.40-44), «Шевченкіана Івана Огієнка» (2007. — №3. — С.33-37), «Ідея соборності української мови на сторінках Огієнкового часопису «Рідна мова» (2007. — №5. — С.38-44).

На сторінках «Літературної України» він виступив з гостро полемічною статтею «А «Наш бій за державність» триває» (2007. — №6(5194). — С.6-7), у якій зазначено, що «чиновники-непатріоти у центрі й на місцях нині, як і 15 років тому), свідомо гальмують питання про увічнення пам'яті видатного українського вченого-державотворця Івана Огієнка (митрополита Іларіона)» (С.6). Очевидна справедливність такого висновку: і досі, попри багаторічні вимоги громадськості, у Києві й інших містах так і не з'явилися вулиці І.Огієнка, а його ім'я не надано університетові в Кам'янці-Подільському, фундатором і організатором якого він був (з 22 січня 2008 року — Національний, але... без імені Івана Огієнка).

Відгукнулися на ювілей й столичні видання.

У «Літературній Україні» (органі Спілки письменників України) опублікував дві статті відомий огієнкознавець, письменник, багаторічний голова Житомирської обласної організації письменників, заступник голови Комітету по присудженню премій імені Івана Огієнка, земляк Івана Огієнка (родом з Брусилівщини), один з перших ініціаторів повернення імені Івана Огієнка в Україну Олексій Опанасюк: «Витязь духу. До 125-річчя Івана Огієнка» (25 січня 2007 р. — № 3(5191). — С.1, 7) і «Жертовний символ: Березина і натхненниця Огієнка» [Про дружину Домініку Литвинчук-Огієнко] (10 травня 2007 р. — № 17(5205). — С.1).

У газеті «День» у рубриці «Україна incognita» було вміщено статтю співробітника газети Ігоря Сюдюкова «Життя, віддане Христу і Україні. До 125-річчя від дня народження Івана Огієнка» (19 січня 2007 р. — № 8. — С.8) і дві статті Клари Гудзик «Пам'яті митрополита Іларіона» (16 березня 2007 р. — № 45. — С.8) та «Врятований із забуття. Іван Огієнко та Фіоль Швайпольт» (30 листопада 2007 р. — № 290. — С.8).

«Слово Просвіти», всеукраїнський культурологічний тижневик і орган Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, також віддав данину шани Іванові Огієнку.

Йдеться про статтю просвітянина з Маріуполя Павла Мазура «Іван Огієнко: Мова — то серце народу: живе мова — живе народ» (2007. — № 27(404). — 11.VII. — С.10). На жаль, у статтю вкралися помилки: перша — 1944 — обрання митрополитом Греко-Православної Церкви; друга — помер в Монреалі (Канада). Треба: 1944 — обрання митрополитом Холмсько-Підляським, став митрополитом Греко-Православної Церкви усієї Канади 8 серпня 1951 р.; а помер Іван Огієнко у Вінніпезі (Канада), де й спочиває на кладовищі Глен Іден (20 км від Вінніпеза).

У № 4 (381), 25-31 січня 2007 р. були видруковані інформації з регіонів України про відзначення Огієнківського ювілею. Під девізом «Національна гордість» подана інформація Василя Софіюка про проведення 16 січня в Івано-Франківській обласній бібліотеці для юнацтва

літературно-мистецького вечора «Церква — наша національна школа», присвяченого 125-річчю від дня народження Івана Огієнка. Організатор і ведучий вечора — голова Ради Клубу творчої інтелігенції Прикарпаття, заслужений діяч мистецтв України, поет і драматург Ярослав Ярош. Учасники вечора підтримали звернення Ярослава Яроша до депутатів Житомирської області та Брусилівської селищної ради депутатів про вшанування великого українця І.Огієнка в рідному краї.

ЗВЕРНЕННЯ

до депутатів Житомирської обласної та Брусилівської селищної рад депутатів

У зв'язку з 125-річним ювілеєм відомого українського письменника і громадського діяча ХХ століття, колишнього міністра освіти та сповідань Української Народної Республіки Івана Огієнка — православного митрополита Іларіона, уродження містечка Брусилова.

Пропоную:

1. Перейменувати в Брусиліві назви вулиць — Першотравнева, де колись була садиба Огієнків, та дотичну до неї Карла Маркса на імена українських письменників Осипа Маковея та Олесея Бабія, з яким Іван Огієнко був близький у громадських і творчих справах. Сподіваюсь, у Брусиліві вже є вулиці Івана Огієнка та Івана Франка.

2. Назвати одну з вулиць містечка на честь Домініки Литвинчук — дружини Івана Огієнка, уродженки Брусилова.

3. Поставити на сцені Житомирського обласного драмтеатру одну з драматичних поем І.Огієнка з його книжки «Вікові наші рани» (зокрема «В обіймах страждань», «За Україну» чи «На чужині»).

4. Надати ім'я Івана Огієнка Брусилівській середній школі №1.

5. Активізувати збір коштів на спорудження пам'ятника (монумента) Івану Огієнку.

Ярослав Ярош, заслужений діяч мистецтв України, голова ради Клубу творчої інтелігенції Прикарпаття (25-31 січня 2007р. — «СЛОВО Просвіти» (Київ). — № 4(381). — С.7.

У цьому ж номері вміщена інформація [без в.д.] «З Україною в серці» про книжкову виставку від дня народження Івана Огієнка (митрополита Іларіона, яка діє в читальні Народного Дому «Просвіти» у м. Хмельницькому (голова Зоя Діденко). На виставці представлені видання самого Івана Огієнка (часописи «Віра і Культура»), а також його твори, видані відомим огієнкознавцем, добрим другом Хмельницької «Просвіти» Миколою Тимошиком, доктором філологічних наук, професором Київського національного університету. До них долучені й матеріали Кам'янець-Подільських Огієнківських конференцій «Духовна і науково-педагогічна діяльність Івана Огієнка в контексті українсько-національного відродження» (1992, 1997 років), а також наукові збірники Центру огієнкознавства Кам'янець-Подільського держуніверситету «Іван Огієнко і сучасна наука та освіта» (Вип. I-III, 2003, 2005 і 2006 рр.).

«Голос Православ'я» (2007. — Лютий. — № 4(196). — С.2) у статті «Митрополит Іларіон і його духовна та наукова спадщина» подав інформацію про науково-практичну конференцію, присвячену 125-літтю від дня народження великого мислителя, філософа, історика, поета, мовознавця, державного діяча України періоду УНР, ієрарха і видатного богослова митрополита Іларіона (Івана Огієнка)» (С.2), що проходила 7 лютого ц.р. у Львівській Православній Богословській Академії (ЛПБА). Розпочалася конференція служінням панахиди за блаженної пам'яті митрополитом Іларіоном в академічному храмі святителя Іоана Золотоуста (7 лютого — день пам'яті перенесення мощей святителя Іоана Золотоуста).

Панахиду відслужив ректор ЛПБА протоієрей Ярослав Ощудляк, а всі учасники конференції взяли молитовну участь у богослужінні.

Після завершення панахиди молитвою «Царю Небесний» у конференц-залі ЛПБА розпочалася конференція. Її відкрив отець ректор, виголосивши вступне слово про велич постаті владики Іларіона, про важливість його великих трудів та приклад для наслідування його любові до України, українського народу та української мови.

Доповіді виголосили доктор історичних наук, професор Львівського національного університету ім. І.Франка М.Кріль («Митрополит Іларіон (Огієнко) і українська національна ідея»), викладачі ЛПБА кандидат богословських наук, доцент Я.Ощудляк («Митрополит Іларіон (Огієнко) — церковний діяч»), кандидат богословських наук, доцент С.Чобич («Митрополит Іларіон (Огієнко) як історик Церкви»), викладач отець М.Цебенко («Наукова спадщина митрополита Іларіона (Огієнка)»), кандидат богословських наук, священник П.Івасейко («Освітньо-педагогічна діяльність Іларіона (Огієнка)»), кандидат богословських наук священник В.Феденьків («Митрополит Іларіон (Огієнко) як перекладач»), кандидат богословських наук С.Яремчук («Мовознавчі праці митрополита Іларіона «Огієнка»»), кандидат богословських наук, вчений секретар ЛПБА Л.Хомин «Митрополит Іларіон (Огієнко) про українську культуру»).

Інформацію про конференцію для «Голосу Православ'я» підготував студент IV курсу ЛПБА Назар Лозинський.

Газета «Урядовий кур'єр» (2007. — № 11. — 20 січня. — С.16) у рубриці «Виставка» вмістила замітку «Унікальні документи про Івана Огієнка» про виставку, що розміщена до 125-річчя від дня народження відомого релігійного діяча і науковця Івана Огієнка (православного митрополита Іларіона) в Музеї історії релігії. Назва виставки — «Подвижник національної ідеї», експозиція розкриває багатогранну діяльність Івана Огієнка як посадовця Української Народної Республіки, дослідника української мови, культури і церкви. Тут зібрано унікальні документи, фотографії, прижиттєві видання наукових праць та етнографічних артефактів із Львівських музеїв. Частина експонатів розповідає про І.Огієнка як перекладача Святого Письма та багатьох інших богослужбових книг на українську мову, автора віршованих творів релігійного змісту, редактора і видавця.

Фахове видання — науково-методичний журнал **«Українська література в загальноосвітній школі»** — до ювілею Івана Огієнка вмістив статтю-передовицю доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента АПН України Ніли Волошиної «Іван Іванович Огієнко (митрополит Іларіон)» (2007. — № 1. — С.2-3). У ній подаються основні факти біографії діяча, акцентується увага на його багатогранній діяльності, зокрема в царині дослідження української мови і культури загалом.

Значний внесок в актуалізацію і популяризацію праць І.Огієнка, передусім серед вчителів, зробив щомісячний науково-методичний журнал **«Дивослово»**. У рамках оголошеного редакцією «Року Івана Огієнка на сторінках «Дивослова» видруковано низку його праць: «Хвалімо Бога українською мовою!» (№ 8), «Як треба вимовляти букву **Ѣ** в церковнослов'янських текстах» (№ 9), «Наша літературна мова» (№ 10), «Українська вимова богослужбових текстів» (№ 11). Крім наукових статей Миколи Тимошика, журнал вмістив статті навчально-методичного характеру М.Пентилюк «Рідномовний кодекс Івана Огієнка» (№ 12) та Л.Клименко «Використання творчої спадщини Івана Огієнка на уроках мови та літератури» (№ 12).

Кам'янець-Подільський

Відповідно до Указу Президента України від 07.02.2007 р. № 85/2007 «Про вшанування пам'яті Івана Огієнка» розпорядженням міського голови Олександра Мазурчача від 23 лютого 2007 р. № 131-р було створено робочу групу у складі заступника міського голови О.В.Демчука (голова), членів — ректора Кам'янець-Подільського державного університету О.М.Завальнюка, доцента Є.І.Сохацької, посадовців міських управлінь та депутатів, якій доручено було розробити заходи щодо вшанування пам'яті І.Огієнка до 28.02.2007 р.

Газета **«Кам'янець-Подільський вісник»** у замітці «Присвячується пам'яті Івана Огієнка» (2007. — № 20. — 18 травня. — С.2) опублікувала перелік заходів, що будуть проведені у місті. Зокрема, в навчальних закладах міста пройдуть уроки і тематичні виховні години, викладачі Кам'янець-Подільського державного університету візьмуть участь у роботі Всеукраїнської наукової конференції (м. Київ), присвяченій 125-річчю від дня народження І.Огієнка.

Для студентів факультету української філології та журналістики Кам'янець-Подільського державного університету будуть проведені «Огієнківські читання».

Бібліотеки міста запросять кам'янчан на тематичні книжкові виставки, присвячені життєвому шляху і діяльності видатного українця.

Також відбудеться літературно-мистецький вечір «Духовні дзвони Івана Огієнка».

У місцевій газеті **«Кам'янець-Подільський вісник»** вміщено серію матеріалів, приурочених Огієнковому ювілею, а саме: «Просвітитель».

Культурно-просвітницька діяльність Івана Огієнка у Кам'янці-Подільському (1918-1920 рр.)» (2007. — № 2. — 12 січня. — С.5), «Єдино-мисліє подай», Ідея соборності в культурологічній спадщині Івана Огієнка» (2007. — № 3. — 19 січня. — С.5). Автор статей Є.І.Сохацька.

У кам'янецькій газеті «**Фортеця**» (2007. — № 24(580). — 147 червня. — С.4) у замітці Тетяни Дашко проінформовано про проведення у Центральній міській бібліотеці ім. В.Затонського історико-краєзнавчих читань з нагоди 125-річчя від дня народження Івана Огієнка.

Університетська багатотиражка «**Студентський меридіан**» у кількох номерах опублікувала чимало матеріалів, приурочених Огієнково-ювілею, ювілею фундатора, організатора і першого ректора Кам'янець-Подільського державного українського університету, а саме: підготовлені відділом бібліографії університету «Бібліографічні матеріали про життя і діяльність Івана Огієнка», «Фундаментальне видання про університет» [І про ректора І.Огієнка], «Дослідження діяльності та творчості Івана Огієнка [Про III випуск наукового збірника «Іван Огієнко і сучасна наука і освіта», виданого Центром огієнкознавства] Анатолія Гаврищука (2007. — № 1572-1574. — 7 лютого) та ін.

Центром огієнкознавства держуніверситету підготовлено й випущено IV випуск наукового збірника «**Іван Огієнко і сучасна наука та освіта. Серія історична та філологічна**». — Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2007. — 340 с. Відповідальний редактор Є.І.Сохацька.

IV випуск вийшов уже як ВАК'івське видання: постановою президії ВАК України від 14 червня 2007 року № 1-05/6 збірник зараховано до наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук.

Як і в попередніх збірниках, витримується новаторсько-пошуковий аспект дослідження. Домінуючими аспектами науково-творчих пошуків огієнкознавців залишаються: релігійно-філософський (З.Тіменик, Я.Поліщук, О.Огірко); культурологічний (Н.Черниш, О.Найман, М.Лецікін); мовознавчий (В.Лизанчук, І.Фаріон) та політичний (О.Завальнюк, А.Трембіцький, Є.Сохацька, О.Дідківська).

Бажаючи надати збірнику прикладного характеру, введена рубрика «До історії Огієнківського руху», в якій публікуються матеріали про нелегкий шлях входження імені І.Огієнка в український культурно-інформаційний простір.

Новинкою збірника є введення рубрики «Першоджерела», де будуть вміщуватися оригінальні праці І.Огієнка, зокрема його релігійні проповіді, присвячені питанням української духовності. Видається нам, що така рубрика доцільна й виправдана, зважаючи як на сучасну національно-ідентифікаційну кризу, так і на недоступність до оригінальної спадщини діяча. Відомо ж бо, що архів І.Огієнка знаходиться у Вінніпезі, у консисторії Української Православної Церкви в Канаді.

Науковці Кам'янця-Подільського виступили з доповідями на огієнківську тематику на міжнародних наукових конференціях у Черкасах та Києві: професор Завальнюк О.М. — «Іван Огієнко про основні віхи української вищої школи» (Київ, 7 червня 2007 р., конференція «Творча спадщина Івана Огієнка в контексті сучасного розвитку гуманітарних наук»), доцент Сохацька Є.І. — «У фокусі — Україна: до характеристики культурологічної діяльності Івана Огієнка канадського періоду (за матеріалами «Нашої Культури» (1951-1953 рр.) (Черкаси, 20-21 квітня 2007 р., конференція «Українська журналістика: умови формування та перспективи розвитку»), «Іван Огієнко на Святі Волі (До характеристики культурологічної й державотворчої діяльності Івана Огієнка 1917-1919 рр.)» (Київ, 7 червня 2007 р., конференція «Творча спадщина Івана Огієнка в контексті сучасного розвитку гуманітарних наук»).

Хмельницький

«З Україною у серці»

Саме таку назву мали заходи з нагоди 125-річчя від дня народження Івана Огієнка, що проходили у м. Хмельницькому.

Хмельницьке міське Товариство української мови ім. Тараса Шевченка «Просвіта» оголосило рік 2007-й Роком Великого Українця Івана Огієнка (Митрополита Іларіона) в обласному Центрі.

В читальні Народного Дому «Просвіти» була розвернута виставка, що розповіла про унікальну особистість І.Огієнка. Відвідувачі ознайомилися з виданнями «Віра і Культура», серією книжок «Запізніле вороття» (здійснене доктором філологічних наук Миколою Тимошиком). Особливої уваги заслуговували матеріали з наукової конференції, що проходили в Кам'янець-Подільському університеті з ініціативи Євгенії Сохацької, голови Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка, а також наукові збірники (3 вип.) Центру огієнкознавства Кам'янець-Подільського державного університету (відп. ред. Є.І.Сохацька). Найціннішим експонатом виставки стала Біблія в перекладі І.Огієнка, перевидана Біблійним товариством у 2002 році.

Учасники програми «Невідома Україна», а це школярі, курсанти НАДПСУ, студенти і викладачі вищих навчальних закладів обласного центру переглянули відеофільм «Терновий вінець Івана Огієнка».

Ювілею видатного українця був присвячений цикл просвітницьких програм «Свою Україну любіть» та «Подільський передзвін» ХОД ТРК «Поділля Центр».

Одна з програм (режисер Лідія Герман), за участю Євгенії Сохацької, демонструвалася протягом ювілейного року в мережі світового телебачення.

Низку тематичних заходів провів Хмельницький міський осередок Товариства І.Огієнка (голова Світлана Бевза).

У школах обласного центру пройшли Огієнківські інформаційні дні.

Методичне об'єднання вчителів української мови (керівник Валентина Поплавська) успішно провело Огієнківські читання, учасни-

ки яких наголошували на важливості вивчення життя й діяльності видатного українського вченого, державного, громадського і релігійного діяча Івана Огієнка — незгасного світоча України.

Житомирщина

Мала батьківщина Івана Огієнка гідно пошанувала свого великого земляка. У Житомирському державному університеті головою Житомирського міського осередку Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка, кандидатом філологічних наук, доцентом кафедри філології та лінгводидактики Людмилою Боднарчук проведено уже IV міжвузівські Огієнківські читання. Їх гасло — «Творімо українську культуру всіма силами нації» («**Універсум**»). Студентсько-викладацька газета Житомирського державного університету імені Івана Франка. — 2007. — № 4-5(45-46). — Квітень-травень. — С.5).

На обласному телебаченні була показана передача, присвячена Іванову Огієнку, за участю відомих огієнкознавців Людмили Боднарчук і Олексія Опанасюка.

Брусилівська районна газета «**Відродження**» (редактор Василь Сташук) до дня народження Івана Огієнка випустила спецномер, де вміщено статті В.Сташука («Ми поважаємо самих себе?»), М.Тимошика («Урок безмежної любові і відданості Україні»), М.Поліщука («Пам'яті нашого земляка»), та ін. (2007. — № 2(4765). — 13 січня. — С.1-2). Багата інформацією стаття Брусилівського краєзнавця, вченого, кандидата історичних наук Миколи Поліщука. У ній йдеться про заходи, проведені в Брусиліві: книжкову виставку праць І.Огієнка та праць про нього у районній бібліотеці, краєзнавчі години на тему «Огієнківські стежки» для учнів шкіл, огієнківські читання в школах міста (організатор Василь Сташук).

М.Поліщук умістив у газеті «**Шлях Перемоги**» (Київ. — 2007. — 31 січня. — С.6) замітку «Жорстока розправа над Огієнковим родом», у якій йдеться про трагічну долю племінника Івана Огієнка Гната Федоровича Огієнка (1879 — ?) та його сім'ї. Був репресований 1930 р., місце загибелі невідоме. Постановою прокурора Київської області його було реабілітовано. Ставиться вимога про увічнення в Брусиліві пам'яті родини Г.Ф.Огієнка встановленням меморіальної дошки на будинку, його родинному гнізді.

Брусиловець Василь Сташук опублікував на сторінках «**Літературної України**» (2007. — № 4(5192). — 1 лютого. — С.2) статтю «Світоч України — з нами», яка містить інформацію про проведення у Брусиліві урочистого вечора, присвяченого 125-річчю від дня народження Івана Огієнка. Гостями вечора були лауреати Огієнківських премій Олексій Опанасюк, Володимир Савчак, голова управління культури області держадміністрації, письменник Василь Врублевський, голова Всеукраїнської творчої спілки «Літературний форум» Роман Кухарук, поет Василь Довжик та ін. Було підведено підсумки конкурсу на кращий учнівський твір, написаний до ювілею І.Огієнка.

Конкурс організував відділ освіти райдержадміністрації (завідувач Ліна Білецька). Переможцям були вручені премії. Вечір закінчився виступом самодіяльних артистів районного будинку культури. Серед виконаних пісень була й чудова пісня «Не питай, чом заплакані очі» на слова Івана Огієнка.

Львів

Львівський осередок Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка (голова — професор Ярослав Ганіткевич, заступник голови — Зіновій Тіменик, відповідальний секретар Василь Дяків, члени Лев Полюга, Василь Лизанчук, Оксана Ганіткевич, Олег Купчинський) перевершив усіх проведеними змістовними й різносторонніми заходами.

22 січня 2007 року в **Науковій бібліотеці імені Василя Стефаника** у Львові відкрито виставку творів Івана Огієнка (митрополита Іларіона), присвячену 125-річчю від дня його народження. На відкритті виступили Я.Ганіткевич (вступне слово), науковці та представники церков різних професій. Співав хор Церкви Святого Юра (УГКЦ).

24 січня 2007 р. під егідою Головного управління освіти і науки Львівської обласної держадміністрації у **Львівському обласному Будинку учителя** відбулася науково-практична конференція, присвячена 125-річчю від дня народження Івана Огієнка (митрополита Іларіона). З доповідями виступили професор Національного університету «Львівська політехніка» лауреат огієнківської премії Лев Полюга («Проблеми українського мовознавства в працях Івана Огієнка»), професор Інституту народознавства НАН України Роман Кирчів («Етнографічні і фольклористичні праці Івана Огієнка»), доцент кафедри педагогіки ЛНУ Івана Франка Юлія Заячук («Педагогічні ідеї Івана Огієнка»), викладач Львівського педагогічного коледжу Марія Деленко («З досвіду реалізації різномовних обов'язків школи і вчителя в контексті рекомендації Івана Огієнка»), доцент ЛНУ імені Івана Франка Василь Дяків («Діяльність Львівського осередку Товариства Івана Огієнка у Львові») та інші. Наприкінці конференції відбувся обмін досвідом. Виступили учителі львівських шкіл, представники духовенства.

У прийнятій резолюції учасники конференції наголосили на актуальності ідей Івана Огієнка в сучасній педагогічній діяльності українських вчителів. Наголошено на недостатності друкованої літератури про життя та діяльність Івана Огієнка, відкритості для широкого загалу педагогів доступу до оригінальних праць видатного українського культурника, церковного, державного та громадського діяча. Слушне зауваження!

23 лютого 2007 року в університеті «**Львівський Ставропігон**» відбулася науково-практична конференція «**Іван Огієнко та сучасність**» (до 125-річчя від дня народження Івана Огієнка). До складу оргкомітету ввійшли ректор університету Кміт Я.М. (голова), голова Львівського осередку Товариства Івана Огієнка Ганіткевич Я.М. і проректор університету Зачепа А.М. На пленарному засіданні конференції висту-

пили Я.Кміт («Науково-педагогічна спадщина професора І.Огієнка»), професор Я.Ганіткевич («Діяльність Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка та премія його імені»), доктор філософії доцент А.Зачена (І.Огієнко та українська національна ідея»), доцент В.Дяків («Іван Огієнко у Львові. Громадянська діяльність у міжвоєнний період»), доктор педагогічних наук, професор А.Нісімчук («Педагогічні технології у дидактичній спадщині І.Огієнка»), доцент Т.Полухтович, Луцьк («Концептуальні засади родинного виховання у працях І.Огієнка».

1 березня 2007 р. у **Львівському Музеї історії релігії** відбулася академія до 125-річчя від дня народження Івана Огієнка. Виступив професор Я.Ганіткевич. Він ще умістив публікацію про життєвий і творчий шлях І.Огієнка у районних газетах, проводив лекції і бесіду у ВНЗ Львова.

У газеті Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького «**Альма-Матер**» (2006. — № 12(213). — 5 грудня. — С.4-5) професор Я.Ганіткевич опублікував статтю «Іван Огієнко та Всеукраїнська премія його імені «До 125-річчя від дня народження».

Свою ленту ювілею віддала представниця роду Огієнків, одна з перших ініціаторок легалізації імені Івана Огієнка в Україні **Віра Огієнко-Смирнова**. Вона підготувала нарис «Данилова Гора» (про Холмський період життя Івана Огієнка). Він опублікований у збірнику доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Творча спадщина Івана Огієнка в контексті сучасного розвитку гуманітарних наук» (Київ, 2007. — С.51-52).

Бережани (Тернопільщина)

Бережанський міський осередок Всеукраїнського товариства Івана Огієнка (голова Надія Волинець) 8 лютого 2007 р. провів Ювілейні наукові читання «**Універсальність творчих звершень Івана Огієнка (митрополита Іларіона)**», які відбулися в конференц-залі Бережанського Музею книги. Було виголошено десять доповідей представниками влади, релігійних конфесій та науково-творчої інтелігенції, а саме: В.Бич («Етапи життєвого та творчого шляху Івана Огієнка»), О.Омельян Легета («Іван Огієнко (митрополит Іларіон) — історик та один з провідників релігійного життя українського народу»), Г.Брицька («Головні боги українського дохристиянського пантеону в дослідницькій інтерпретації» (Івана Огієнка), Т.Тремба («Організація бібліотечної справи в еміграції та подальша доля бібліотеки І.Огієнка»), Н.Дирда («Книгознавчі аспекти наукової та просвітницької діяльності митрополита Іларіона»), О.Боднар («Концепція виникнення українського друкованого слова в інтерпретації Івана Огієнка»), Л.Зінчук («Мовознавство: історія, теорія, практика суспільного впровадження (через інтерпретацію українського вченого і публіциста»), В.Парацій («Іван Огієнко як дослідник персоналії в українській історико-культурній парадигмі»), О.Лугова («Діяльність Івана Огієнка в уряді НР (1917-1922 рр.»), Надія Волинець («Всеукраїнське Товариство Івана Огієнка: виникнення, здобутки, перспективи).

Треба зазначити, що читання, ця своєрідна Ювілейна Академія, гідно продовжила Огієнківську естафету, розпочату у 1977 році, році, коли ряд громадських організацій України оголосили Роком Івана Огієнка.

Луганськ

Луганський осередок Товариства (голова — Тамара Терновська) до 125-річчя ювілею провів і викладацькі, і студентські Огієнківські читання. Вони відбулися в приміщенні бібліотеки Українсько-канадського центру «Відродження». Названий Центр існує з 1992 р., його засновник — Товариство «Приятелі України» (Торонто). Опікується Центром відома в Україні своїм благодійництвом сім'я Всежневських. Бібліотека нараховує 20 тис. томів українки. Директор Центру — Семистяга Володимир Федорович. Він же голова осередку Всеукраїнського Товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

29 березня 2007 р., у день упокоєння Івана Огієнка, відбулися Огієнківські читання силами студентів факультету української філології Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка.

Вступне слово про багатогранну діяльність Івана Огієнка виголосила кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Луганського педагогічного університету Т.П.Терновська. Всі доповіді торкалися мовознавчих проблем спадщини ученого, а саме: «І.Огієнко про «повстання слов'янської літературної мови» (студ. III курсу Ю.Вороніна), «Висвітлення І.Огієнком ролі Б.Грінченка в розвитку української літературної мови» (студ. III курсу Н.Савіщенко), «І.Огієнко як дослідник поетичної мови Максима Рильського» (студ. III курсу Н.Войлова), «І.Огієнко про роль П.Куліша в історії української мови» (студ. III курсу Ю.Гордєєва), «Внесок письменників у розвиток української літературної мови у висвітленні І.Огієнка» (студ. III курсу О.Лебединська), «І.Огієнко про культуру української літературної мови» (студ. III курсу О.Стрижченко), «Лексикографічна спадщина І.Огієнка» (студ. III курсу Г.Черненко) і «Про «Граматично-стилістичний словник Шевченкової мови» І.Огієнка» (студ. III курсу Г.Шацька).

У рамках конференції діяла виставка, присвячена життєвому шляху і творчій спадщині І.Огієнка. Матеріали для експозиції надано з фонду бібліотеки Українсько-канадського центру «Відродження».

26 квітня 2007 р. відбулися Огієнківські ювілейні наукові читання силами викладачів кафедри української мови, філологічних дисциплін та історії України Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Виголошено було дев'ять доповідей, а саме: «Про життєвий і творчий шлях І.Огієнка» (аспірантка кафедри української мови Н.М.Карлова), «Національне світобачення українців у науковій спадщині І.Огієнка» (лауреат Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка, доцент кафедри філологічних дисциплін О.І.Неживий), «Український літературний наголос — мовознавча монографія Івана Огієнка (митрополита Іларіона)» (доктор філологічних наук, професор кафедри української мови Д.Глуховцева), «Повстання азбуки й літературної мови в слов'ян» І.Огієнка» (кандидат

філологічних наук, доцент кафедри української філології та загального мовознавства І.О.Ніколаєнко), «Про «Український стилістичний словник» І.Огієнка» (кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Т.П.Терновська), «Митрополит Іларіон про літературну мову: «Наша літературна мова: Як писати й говорити по літературному» (кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Л.І.Шустова), «Про «Грамотично-стилістичний словник Шевченкової мови» митрополита Іларіона» (кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Т.І.Данилова), «І.Огієнко про культуру мови» (кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови О.Є.Клещова) і «І.Огієнко як історик» (доцент кафедри історії України, голова Луганського осередку Всеукраїнського Товариства «Просвіта» ІМЕНІ Тараса Шевченка В.Ф.Семистяга).

Інші міста України

Ювілейні вечори, читання, зустрічі з громадськістю, бесіди, лекції приурочені 125-річчю Великого українця, проведені первинними осередками Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка в Сумах, Черкасах, Тернополі, Севастополі, Рівному.

Голова Фундації ім. митрополита Іларіона (Огієнка) Миколи Тимошик провів Всеукраїнський тур презентації видавничого проекту «Запізніле вороття», виступивши в навчальних і наукових закладах Миколаєва, Черкас, Умані, Чернівців, Тернополя, Кам'янця-Подільського та інших міст України.

Канада

Данину шани митрополитові Іларіону (Іванові Огієнку) як науковцю, просвітителю і двигачеві українського культурного життя в Канаді було віддано 5 листопада 2006 року на вечері вшанування членів Інституту Дослідів Волині і Товариства «Волинь». Його згадували передусім як учителя, яки налагоджував українську народну справу на «далекій від Батьківщини, але по-материнському рідній канадській землі».

Справу митрополита Іларіона продовжив ІДВ (Інститут Дослідів Волині) і Товариство «Волинь». Після проголошення незалежності України члени названих інституцій (доктор Сергій Радчук, Надія Шаварська, Ніна Лугова та ін.) укомплектували своїми книгами (в тому числі видані ІДВ праці Івана Огієнка) бібліотеки університетів, шкіл України, вислали книги на приватні адреси. На вечорі зазначалося: «Жаль тільки, що Славний Син України, Великий Мислитель, не дожив до тих днів, щоб зміг фізично повернутися на Україну за якою тужив, про яку мріяв і для якої віддав свій талант, свої знання» [Цит. за ст. Марії Т.Корчевич «Вшанування членів Інституту Дослідів Волині і Товариства «Волинь». — Вінніпег. — 5 листопада 2006 р. — газ.»Український голос» (Вінніпег, Канада). — 2007. — 15 січня. — С.7].

2-4 листопада 2007 р. Українська Православна Церква в Канаді провела триденну конференцію на честь Івана Огієнка, визначного українсько-канадського релігійного та громадського діяча. Цей рік

ознаменований відзначенням 125-річчя з дня його народження в Україні та 35-річчя смерті у Вінніпезі 1972 року.

Митрополит Іларіон був всесвітньо відомим українським лінгвістом, істориком, будівничим нації, церковним лідером і перекладачем Біблії. Останні 25 років свого життя (1947-1972 рр.) він провів у Канаді, де займав три посади — голови Української Православної Церкви у Канаді, декана і професора теології в коледжі Св. Андрія та почесного професора університету Манітоби (факультет славистики).

На триденній конференції було представлено 12 доповідей, що торкалися різноманітних аспектів життя та діяльності митрополита Іларіона (Івана Огієнка). Професор Олег Герус (університет Манітоби) зупинився на заснуванні ним університету в місті Кам'янець-Подільський; професор Григорій Купріянович (університет Марії Кюрі-Склодовської — Люблін, Польща) звернув увагу на його жертвове та віддане служіння нації та Церкві, у той час, як Ірина Тюрменко (Національний Авіаційний Університет — Київ, Україна) проаналізувала його розуміння і концепцію української культури. Отець, єпископ Іларіон (Рудик) (Португалія) зосередив увагу слухачів на його ролі як громадського і релігійного лідера. Єпископ Андрій (Пешко) (Англія) проаналізував період його єпископства в місті Холм у 1940-1944 роках. Доктор Ярослав Буцьора (університет Вінніпега) проаналізував думки митрополита Іларіона щодо православної антропології. Доктор Роман Єринюк (коледж Св. Андрія, університет Манітоби) презентував свою працю про релігійні студії Іларіона в Канаді, доктор Юлія Заячук (Національний Університет ім. І.Франка — Львів, Україна) прокоментувала його навчальну філософію, а професор Ірина Константьок (університет Манітоби) провела дослідження його викладацької діяльності в університеті Манітоби. Професор Олег Кравченко наводив спогади про митрополита останніх років життя, доктор Степан Ярмусь дослідив і проілюстрував ораторський стиль митрополита Іларіона, а Марія Корчевич провела загальний огляд особистості митрополита та його епохи.

Митрополит Іларіон (Іван Огієнко) був плідним письменником, чий внесок становить понад 1500 монографій, статей, брошур та памфлетів, так само, як і редагування п'яти журналів релігійної історії, православної теології та української філології та культури.

Одним з головних досягнень його життя був переклад Біблії сучасною українською мовою, який був надрукований Британським Біблійним Товариством в Англії 1962 року.

Митрополит Іларіон був добре відомий в Україні та Польщі як визначний вчений та професор кількох університетів. Він був гідний стати засновником нового університету в Кам'янці-Подільському. У недовговічному Українському уряді 1917-1919 років він займав посаду Міністра освіти та пізніше — Міністра релігійних справ.

Митрополит Іларіон справді був ключовою фігурою в історії України і, таким чином, — українсько-канадської спільноти в ХХ столітті. Його різнобічна діяльність та інтереси все ще потребують подальшого вивчення.

Конференція продемонструвала важливість заглиблення у внутрішній простір вивчення особи митрополита та його епохи, що в майбутньому буде досліджуватися далі.

Ювілейного року відбулося чергове присудження Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка Комітетом з премій однойменної назви. Співзасновники премії — Національна Спілка письменників України, Житомирська обласна рада, Всеукраїнське Товариство Івана Огієнка, Фонд сприяння розвитку мистецтва в Україні та Всеукраїнське Товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка (з 2005 р.).

Нагорода утворена на пошанування видатної особистості Івана Огієнка, збереження і продовження новими поколіннями його справ і діянь, яким він присвятив усе своє життя.

Цьогорічними *лауреатами* премії імені Івана Огієнка стали:

- Катерина Мотрич — за діяльність, спрямовану на утвердження державності України, миру і злагоди в ній (авторка книг «Молитва за убієнних голодом», «Молитва — до мови», «Молитва за Україну», роману «Ніч після сходу сонця»);

- у галузі *літератури* — письменник з Одеси Володимир Гаранін (за книги «Еней був парубок моторний» (лексична енциклопедія «Енеїди»), «Як парость виноградної лози»;

- у галузі *освіти*: професор, письменник, видавець Віктор Жадько з Києва — за науково-документальні праці «Видавнича діяльність І.Огієнка та концепція його книга «Історія українського друкарства», роман-пошук «Грек із душею українця» та історичний календар Миколаївщини «Узбереги Божої ріки»;

- у галузі *науки*: Людмила Єршова, науковець із Житомира за монографію «Жіноча освіта на Волині»; Надія Сологуб мовознавець із Києва, за вагомий внесок в культуру чистої рідної мови. (За ст. Олексій Кавун. Нові лауреати. Газ. «Літературна Україна». — 2007. — № 25(5213). — 5.VII. — С.2.

P.S. Рішенням Комітету із присудження премії імені Івана Огієнка від 14 березня 2008 року лауреатами стали:

- у галузі *громадської, політичної та духовної діяльності*: Лідія Худаш, науковець, поетеса, з м. Львів за багаторічну громадську діяльність з метою утвердження української мови як державної;

- у галузі *науки*: Олег Гринів, професор, доктор філософських наук зі Львова за серію науково-публіцистичних праць: «Імператив Володимира Мономаха», «Спокута Малоросії: державотворення без парадоксів», «Збуджена Україна: самоствердження нації після контузії населення» та ін.;

- у галузі *освіти*: Володимир Гнатюк, педагог, просвітянин з м. Київ за заслуги в розвитку національної школи в Україні та книгу «Управління системою національного виховання учнів загальноосвітніх закладів»;

• у галузі **мистецтва**: Володимир Шинкарук, автор і виконавець власних пісень, ведучий культурно-мистецьких заходів з м. Житомир за вагомий внесок, популяризацію і розвиток українського народного та естрадного мистецтва, високий професіоналізм, втілення значимих мистецьких проектів останніх років.

Отримано 24.06.2008 р.

ВИЩА ШКОЛА (ВНЗ) УКРАЇНИ — 125-РІЧЧЮ ІВАНА ОГІЄНКА. ІНФОРМАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ 125-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ІВАНА ОГІЄНКА

У відповідь на лист МОН України від 19.03.2007 р. № 1/9-154 вищій навчальній закладі України повідомили, що з нагоди від дня народження українського вченого, державного, освітнього та релігійного діяча, мовознавця, історика, педагога Івана Івановича Огієнка була запланована та проведена велика систематична робота, зокрема:

1. У бібліотеках ВНЗ організовані виставки творів Івана Огієнка й публікацій про нього, де студенти та викладачі мали змогу глибше ознайомитися з його літературним доробком. Виставки мали тематичне спрямування: «Невтомний сіяч на українській ниві», «Мова — душа кожної національності», «Наукова спадщина Івана Огієнка», «Життєписи великих українців за І.Огієнком», «Світоч нації», «І.Огієнко — міністр віровизнань в уряді Української Народної Республіки», «І.Огієнко — перекладач Біблії українською мовою», «Мова церковно-релігійного життя у творчих здобутках І.Огієнка», «З творчого доробку Івана Огієнка», «Скарби Огієнка» та ін.

Вдалими виявилися заходи працівників бібліотеки Глухівського державного педагогічного університету, присвячені багаторічній діяльності видатного діяча українського відродження. Першим кроком по реалізації цих заходів стала книжково-ілюстративна виставка під назвою «Ім'я та праця для нащадків», організована бібліотекарем читального залу Людмилою Цукановою. За основу виставки було взято книги Івана Огієнка «Історія української літературної мови», «Українська культура», «Дохристиянські вірування давніх слов'ян», а також статті про нього з історичних та науково-методичних журналів «Дивослово», «Пам'ять століть», «Історичний календар», «Українська література в загальноосвітній школі». Матеріал статті М.Тимошика «Життєвий подвиг Івана Огієнка» став поштовхом для проведення одноійменного усного журналу.

2. Історіографічні, літературні, мовні, педагогіко-виховні аспекти творчого доробку І.Огієнка включені в тематику наукових конференцій молодих дослідників і студентів вищих навчальних закладів: «І.Огієнко й історія розвитку української літературної мови», «Головні засади термінологічних концепцій І.Огієнка», «Роль молоді у примноженні культури рідної мови, свідомості нації», «І.Огієнко про рідномовні обов'язки», «Роль церкви у формуванні високих моральних якостей сучасного фахівця», «Іван Огієнко — один із найвидатніших сподвижників українського відродження» та ін.

Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича організовано й проведено 11-12 жовтня 2007 року історико-краєзнавчу